

Magie: Katastrophenreligion und Kritik des Glaubens. Eine theologische und religionstheoretische Kontroverse um die Kraft des Wortes (Innen Und Außen, 1), Hg. H.-G. Heimbrock/H. Streib, Kampen, Kok Pharos, 1994; 316 blz., f 65,-, ISBN 90-390-0209-6.

In deze bundel wordt verslag gedaan van een in 1993 te Arnoldshain gehouden colloquium over de theologische betekenis van magie. Gepoogd wordt een nadere verheldering en verklaring te geven en te vinden van de (heilzame) werking van het woord. Een nadere studie van het verschijnsel magie, zo menen de samenstellers, helpt wellicht allerlei moderne vormen en verschijnselen van occultisme en esoterica beter te begrijpen en zal mogelijk hun relatie met het christelijk geloof verduidelijken. In een grote verscheidenheid aan bijdragen – op het gebied van de communicatietheorie, de historische antropologie, de godsdienstfilosofie en de praktische theologie – wordt gepoogd een vooral deductief georiënteerde nadere begripsbepaling te vinden van de werkzaamheid van het woord. Participatie en suggestie worden als modaliteiten van actie besproken. In een aantal praktijkstudies, waaronder een schitterend opstel van de nederlandse godsdienstpsycholoog J. Janssen over de modulatie van de stilte in het gregoriaans, worden op meer inductieve wijze inzichten geformuleerd over de relatie van magie en geloof. De samenstellers besluiten de bundel met een toelichting op de programma-tische ondertitel. De magische fascinatie wijst op een falen van overgeleverde werkelijkheidsinterpretaties en is te verstaan als kritiek op een al te scherpe scheiding tussen geloof en bijgeloof. Behalve het genoemde opstel van Janssen, zijn alle studies geschreven door duitse wetenschappers. Zij zijn niet alle even makkelijk leesbaar, maar een grondige studie van deze interessante bundel wordt beloond met een beter zicht op de betekenis en functie van het woord in de religie.

(R.Nauta)